

Поезія – це діаманти, величиною в СЛОВО

До Всесвітнього дня поезії

Матеріал підготувала
бібліотекар I категорії
Л. Лізановська

А чи знаєте ви що таке поезія?

Якщо не знаєте, поді вам сюди!

Поезія - це мистецтво, яке передбачає максимальне використання мовних засобів, а також створення нових поетичних образів, подібно нових семантичних зв'язків між мовними одиницями шляхом метафоризації чи метонімізації тексту - так зазначають плумачні словники.

Термін поезія позначає насамперед мистецтво слова (включаючи й фольклор), виповнене «аристократизму духу».

У вузькому розумінні поезія - організоване мовлення, що постало на основі конкретно-історичної версифікаційної системи і є відмінним від прози.

Подеколи цим поняттям означають віршовані твори певного автора, нації чи епохи. Вживається воно і в переносному значенні як чарівність, привабливість. Так можна вести мову про «поезію певного моменту», про «поетичну напуру», «поетичний фільм», маючи на увазі, що явище чи предмет, названий поетичним, виходить за рамки буденності й чинить певний вплив, що нагадує вплив поетичного тексту.

У певних контекстах поезія може виступати синонімом загалом всієї художньої літератури.

У кожного поета поезія це щось неймовірне!

Поезія - це потік радості, болю, подиву і мала частка слів зі словника.

Джебран Халіль Джебран (американський письменник)

Поезія - це не «кращі слова в кращому порядку», це - вища форма існування мови.

Йосип Бродський (американський та російський поет)

Поезія - це особлива форма не тільки вираження, але і пізнання.

Ян Райніс (латиський письменник)

Поезія - моя держава, Я вічний підданий її.

Михайло Аркадійович Светлов (поет)

Поезія — це Божа мова, а проза — це княжа мова.

Народна мудрість

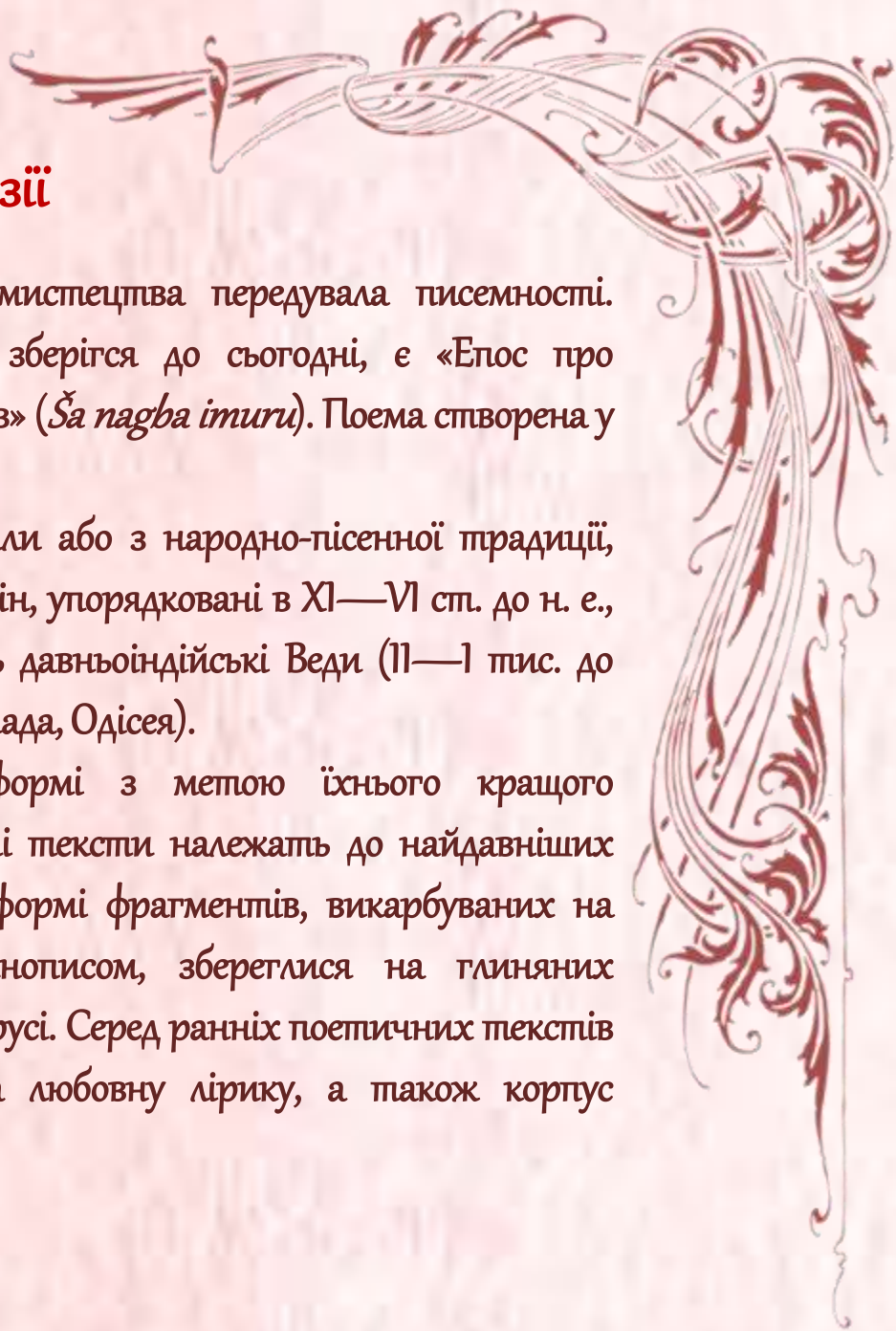

Історія поезії

Фахівці вважають, що поезія як форма мистецтва передувала писемності. Найбільш раннім поетичним текстом, що зберігся до сьогодні, є «Епос про Гільгамеша», або поема «Про того, хто все бачив» (*Ša nagba ituru*). Поема створена у XXII столітті до н. е. в Стародавньому Шумері.

Найдавніші поетичні тексти часто походили або з народно-пісенної традиції, такими були, наприклад, китайські пісні Ші цзін, упорядковані в XI—VI ст. до н. е., або з усної епічної традиції, до якої належать давньоіндійські Веди (II—I тис. до н. е.), авестійські Гати та Гомерівський епос (Іліада, Одисея).

Ранні епоси склалися в поетичній формі з метою їхнього кращого запам'ятовування та усної передачі. Поетичні тексти належать до найдавніших епіграфічних пам'яток, що дійшли до нас у формі фрагментів, викарбуваних на камені. Шумерські пам'ятки, написані клинописом, збереглися на глиняних табличках, пізніші версії були написані на папірусі. Серед ранніх поетичних текстів слід ще згадати давньоєгипетські гімни та любовну лірику, а також корпус старозавітних текстів.

Деякі цікаві факти, пов'язані з поезією

Найдавніші вірші з'явилися у XXIII ст. до н. е. Їхній автор - аккадська принцеса і жриця Ен-Хеду-Ана. Вона писала про богів.

У Китаї поетів спрачували за сумну поезію. Ідея такої цензури належала імператору Цяньлун. Він правив у XVIII ст. Сумними вважали вірші, у яких згадували минулі досягнення маньчжурської династії, до якої належав імператор.

Одну поезію можна було прочитати 2 848 способами. Поезію-паліндром, створила китайська поетеса Су Хуей у IV ст. Поезія представляла квадрат з ієрогліфів розміром 29×29. Цю поему можна прочитати, переходячи квадратом вправо або вліво, по горизонталі, вертикалі і навіть діагоналі.

Найбільше цитують поета Вільяма Шекспіра. Десята частина оксфордського цитатника має рядки його сонетів, комедій і трагедій. За цитуванням перевершує Шекспіра лише Біблія.

Кубинський поет Хуліан дель Касаль помер від сміху. Хоча свої вірші він писав у песимістичній манері. Поет вечеряв з друзями, один з них розповів анекдот. У Касаля почався напад неконтрольованого сміху. Це викликало розшарування аорти, кровотечу і раптову смерть.

В Амстердамі поет читає вірші на церемонії похорону. Це стосується самотніх людей. Їх поховання організовує муніципалітет. Він наймає поета, який складає на честь померлого вірші.

Австрійського поета Райнера Марію Рільке до п'яти років одягали у дівочі сукні. Він народився у родині, де до цього у віці двох тижнів померла дочка. Тому два з шести його імен, Рене і Марія, були жіночими. Мати також одягала Рільке у дівочі сукні і грала з ним як з дівчинкою.

Володимира Маяковського звинувачували у шахрайстві. Причиною стали його вірші у манері "драбинкою". Суму гонорару поетові визначали за кількістю рядків.

21 березня у всьому світі відзначається **День поезії**. Він встановлений ухвалою 30-ї сесії ЮНЕСКО у **1999** році.

В Україні свято було відзначене у **2000** році.

Поезія... Поетичне слово... Воно проникає в таємниці людської душі, закликає людину мислити, допомагає спілкуванню, розширює кругозір, втішає і надихає, робить людину добрішою і кращою.

Визначним культурним феноменом є творчість медиків. Учасниками літературного процесу стала велика кількість представників цієї найгуманнішої професії, адже поезія і медицина – це два крила любові до людей, до життя.

Лікар – людина всіма шанована, вона дарує життя і здоров'я. У світі, мабуть, немає нічого більш почесного і благородного.

Вашій увазі пропонуємо ознайомитись з творчістю деяких відомих діячів, для яких невід'ємною частиною їх діяльності поряд з медициною стала – поезія.

Йоганн - Крістоф Фрідріх фон Шиллер

Німецький поет, філософ, теоретик мистецтва і драматург, професор історії і військовий лікар, представник романтизму в літературі. Фрідріх Шіллер – автор “Оди радості”. Її змінена версія стала текстом гімну Європейського союзу.

Навчався у військовій академії, де вивчав право і медицину. Наприкінці 1780 року Шиллер отримав місце полкового фельдшера в Штутгарті.

Вислови Шиллера, що стали крилатими:

Людина відображається у своїх вчинках.

Чесць дорожча від життя.

Істина не змінюється від того, що хтось її не визнає.

Найбільша з перемог – вміння прощати.

Всесвіт – це думка Бога.

1759 - 1805

У фондї бібліотеки:

Шиллер Ф. Разбойники ; Коварство и любовь : драмы : пер. с нем. / Ф. Шиллер. – Москва : Худож. лит., 1937. – 302 с. : ил.

Шиллер Ф. Драмы. Стихотворения / Ф. Шиллер. – Москва : Худож. лит., 1975. – 862 с. : цв. ил. – (Библиотека всемирной литературы).

Джон Кітс

1795 - 1821

Один з найпалановитіших англійських поетів-романтиків, сучасник Байрона і Шеллі. Вчився аптечній і лікарській справі. Отримавши диплом лікаря, займався хірургією. Розчарувавшись в медицині, займається поезією.

Джон Кітс створив напрям в поезії, зосереджений на внутрішньому світі людини, на її переживаннях і захопленнях, розчаруваннях і радощах. Його вірші різняться тематикою звучання, а саме: елегійно-ніжні, жартівливі, веселі та політичні. За життя Джона Кітса вийшло три його поетичні книги.

А ти, Європо, у свою господу
Тиранів не пускай - і пильно стеж
за ворогом розкутого народу!
Всеволодників законами обмеж...

Олівер Венделл Голмс (старший)

Відомий американський лікар, доктор медичних наук, професор анатомії та фізіології у Гарварді, поет, письменник.

Справжню славу Оліверу принесла медицина. Вивчати її він почав у 1830 році, в медичному коледжі Бостона. Далі був курс навчання у Парижі, і отримання ступеня доктора медицини в Гарварді.

Олівер Венделл Голмс (старший) відомий також як один з провідних поетів США XIX століття. Він писав патріотичні, а також іронічні вірші. Входив до кола домашніх "камінних" поетів. Окрім віршів написав три романи, залишив по собі збірники есе та анекдотів.

Афоризми і цитати

Життя - велика зв'язка малих дрібничок.

Кожен здригається, коли його вперше всерйоз назвуть старим.

Молодь знає правила, старі — винятки.

Суперечка зрівнює розумних і дурнів - і дурні це знають.

1809 — 1894

Степан Васильович Руданський

Український поет, перекладач. Професійний лікар. 1856 -1861рр. Руданський навчався у медико-хірургічній академії у Санкт-Петербурзі.

Петербурзький період найплідніший у житті Руданського-поета. З 1859 року він почав друкуватися.

Крім веселих «співомовок», Руданський писав ліричні поезії («Повій, вітре, на Вкраїну», «Чорний колір», «Ой, чому ти не літаєш» та ін.), що відбивали не тільки особисте горе поета, але й страждання всього народу. Деякі з них стали народними піснями.

До літературної спадщини Руданського, основна й найцінніша частина якої була надрукована лише по його смерті, належать і переклади («Слово о полку Ігоревім», уривки з «Краледворського рукопису», Гомерова «Іліада», Вергілієва «Енеїда», частина «Демона» Лермонтова, «Сни» Гейне.

Вітер віє, вітер віє,
Серце пужить, серце мліє,
Вітер віє, завиває,
З України не вертає.
Повій, вітре, на Вкраїну

1834 - 1873

Уфонді бібліотеки:

Руданський Степан. Добре торгувалось : вибрані твори / Степан Руданський. – Київ : Веселка, 1967. – 136 с. – (Шкільна бібліотека).

Руданский Степан. Почём дураки? / С. В. Руданский ; пер. с укр. А. И. Аулов. – Харьков : Майдан, 2013. – 190 с.

Поэзия народов СССР XIX – начала XX века : поэзия. – Москва : Худож. лит., 1977. – 831 с. : ил. – (Библиотека всемирной литературы. Литература XIX века ; сер. 2, т. 102).

Джон Мак-Крей

1872 - 1918

Підполковник - канадський поет, лікар, доктор медицини, художник. Під час Першої світової війни був хірургом. Відомий віршем-меморіалом війні «У полях Фландрії». Збірка поезій Джона Мак-Крея, «*In Flanders Fields and Other Poems*», була опублікована вже після його смерті, у 1918 році.

Його віршем “У полях Фландрії” інспіроване використання квітки червоного маку як символу пам’яті.

В полях фламандських квітне мак
Поміж хрестів — скорботний знак
По нас; а жайвір серед хмар
Нам шле свій спів — останній дар,
Ледь чутний туп кризь грім атак.

Бо ми, полеглі в цих полях,
Ми, що кохали, нині — прах,
Жили — і прийняли удар
В полях фламандських.

Ідіть у бій, забувши страх,
Нам світоч випав з рук, відтак —
Вам підіймати цей тягар!
Якщо загасне віри жар —
Наш сон розвіється, як мак,
В полях фламандських...

Переклад Оксани Самари

*Це мислитель і тонкий поет, і я вважаю,
що подальша польська поезія має в основі
його філософію.*

Олександр Ірванець

1878 - 1942

Януш Корчак

(Генрик Гольдшмідт)

З 1910-х років Корчак працював лікарем у варшавському припілку для єврейських сиріт, з яким був пов'язаний до кінця свого життя. 1940 року сиротинець перемістили до гетто. 5 серпня 1942 року з Гданського вокзалу вирушив черговий потяг до табору смерті Треблінка. В ньому були сироти і з ними - Януш Корчак. На збірному пункті німецький офіцер сказав, що діти нехай їдуть, але письменник мусить залишитися живим... Корчак залишився з дітьми. І на скромному камені, встановленому на місці його загибелі в Треблінці, залишився короткий надпис: «Корчак і діти».

Юрій Іванович Липа

1900-1944

Письменник, лікар (медичний факультет Познанського університету), філософ, громадський діяч, мислитель-геополітик. Поетичний дар Ю. Липи щедро розкрився у збірках «Суворість», «Вірую». Найповніше вірші та поеми видані окремою книгою «Поезія» вже по смерті автора (1967р., Торонто).

Коли прийшла пора і ти дозрів
У муках днів, у боротьбі з собою,
Як образ берегів в імлі, на морі, -
В одній хвилині з'явиться тобі
Твое призначення земне і зміст.
То лиш приходить раз, але назавжди.
Не стерти образу цього тобі,
Ти не втечеш, дивись вперед - і знай:
Одно тобі зосталось тільки: жити ним,
І сповнитися ним, воно - від Бога.
Як же ж не вчув призначення свого, -
Ти ще не жив, і ще не вартий вмерти.

Будуччина - у Бога. В Тебе - тільки пруд
Виснажний, безупинний і відданий.
Пророцтв не жди. Не вір. Ото життя твоє:
Як моря даль, - розгорнена праця
І - Божий зір над тим.
І раптом - буря,
Що кине хвилі в берег той, що треба.
Не знаєм більш нічого. Чуєш?
Жди й молись.

Віталій Олексійович Коротич

Поет, прозаїк, публіцист, перекладач з англійської та фінської мови, лікар. У 1953–1959 рр. - навчався на лікувальному факультеті Київського медичного інституту. Ще студентом почав друкуватися. По закінченні інституту почав працювати лікарем, але невдовзі зайнявся виключно літературною, редакторською діяльністю.

Пише українською та російською мовами. Його твори перекладалися 20 мовами.

Віталій Коротич – Лауреат Державної премії імені Т. Шевченка (1981).

1936 р.н.

Ви бачите, як де-не-де
Прозоро світяться дерева?
Ви чуєте, до нас іде
Холодна музика груднева?
Вона приходить, ледь жива,
У світ, де гамірно й крикливо,
Де громова пісенна злива
Вихлюпує свої слова.
І, не намацавши красу
У цьому вихорі емоцій,
Знеможено ридає Моцарт
Під телевізорну попсу.
Коли вже хочеться стріляти
Від шуму, що по вухах б'є,
Бог повертає регулятор
І тиша в світі настає.
Усе оновлюється. Ніби
Ми вперше зрозуміли суть,
Що птиці — в небі, в морі — риби,
А люди — в музиці живуть.
Між небесами і землею
Вона напнулась, мов струна.
Ми народилися із нею,
І вічні, доки є вона. ...

У фондї бібліотеки:

- Коротич В. А.** Метроном : роман в письмах : повісти : пер. с укр. / В. А. Коротич. – Москва : Сов. писатель, 1988. – 416 с.
- Коротич В. О.** Побачити зблизька. Ще раз спостереження і роздуми / В. О. Коротич. – Київ : Молодь, 1980. – 184 с.
- Коротич В. О.** Вибрані твори : в 2 т. / В. О. Коротич. – К. : Дніпро, 1986. –
Т. 1 : Поезії. – 1986. – 270 с.

Роман Олександрович Бабовал

1950 - 2005

в кожному дзеркалі я причаївся
для жінок з шовковими устами
для жінок із спиглими грудьми
для жінок що пахнуть кров'ю і водою
для жінок неторканих жінок некоханих
в кожному дзеркалі я припиняю час

Український і французький поет, перекладач. Жив у Бельгії. Здобув середню освіту в “Малій папській українській семінарії” в Римі (Italia, 1962-1968). Закінчив медичний факультет Лювенського університету. Здобув ступінь доктора медицини. Від 1980 року працював лікарем-спеціалістом по радіотерапії, онкології та ядерній діагностичній медицині.

З 1967 р. пише поезії українською і французькою мовами, перекладав і публікував літературні твори, зокрема, поезію і малу прозу, перекладав з української мови французькою та із французької й італійської – українською мовою. За збірку «Подорож по-щоденному» на конкурсі бельгійської поезії у 1990 р. здобув першу премію.

Марічка
В'ється, наче змійка, неспокійна річка,
Тулиться близьенько до підніжжя гір.
А на тому боці, там живе Марічка,
В хаті, що сховалась у зелений бір.
Як із хати вийде, на порозі стане —
Аж блищить красою широчінь ріки.
А як усміхнеться, ще й з-під лоба гляне:
"Хоч скажи у воду" - кажуть парубки.
Не пиймайте, хлопці, чом я одинокий
Берегом так пізно мовчазний ходжу.
Там на тому боці загубив я спокій
І туди дороги я не знаходжу. Т
а нехай сміється неспокійна річка,
Все одно на той бік я путі знайду:
"Чуеш, чи не чуєш, чарівна Марічко,
Я до твого серця кладку прокладу."

1932-2007

Михайло Миколайович Ткач

Кіносценарист, поет, пісняр закінчив Чернівецьке медучилище, Чернівецький медичний інститут. М. Ткач - автор поетичних збірок «Йдемо на верховини», «На перевалі», «Житній вінок», «На смерекових віпрах», «Пристрасть», «Повернення», «Поворот землі», «Серед літа» та «Пісні», «Крок за обрій» та «Небо твоїх очей» та багатьох інших.

У 1973 році удостоєний Державної премії імені Т. Г. Шевченка. На вірші поета створено кілька десятків пісень. Їх співає народ і найкращі виконавці країни.

Володимир Михайлович Івасюк

Український композитор-виконавець, скрипаль, піаніст, поет. За фаховою освітою – медик (1966, 1967-1972 - навчання в Чернівецькому та Львівському медінститутах). Після завершення навчання вступив до аспірантури.

В пворчому доробку В. Івасюка – 107 пісень, 53 інструментальних пвори, а також музика до кількох спектаклів. Його вважають одним з основоположників української еспрадної музики (поп-музики).

У 2009 році В. Івасюку присвоєно звання Героя України (посмертно).

1949 - 1979

Використані джерела:

Всесвітній день поезії [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://yho0.it/2FKJ6Db>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Бабовал Роман Олександрович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2pnPw0g>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Олівер Венделл Голмс (старший) [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2pnazki>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Оливер Уенделл Холмс-старший. Афоризми, цитати, крылатые ... [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2FV7yOx> . – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Джон Мак-Крей) [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2FO3Z0A>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

10 фактів про поезію [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : [http:// http://bit.ly/2FSqWvi](http://http://bit.ly/2FSqWvi). – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Івасюк Володимир Михайлович [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2Ee9zUR>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Липа Юрій Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2pnhD0a>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Ярослава Музиченко. Януш Корчак – лікар, поет і... Киянин [Електронний ресурс] / Я. Музиченко // Україна молода. Вип. № 216 за 20.11.2003. – Електрон. газ. – Режим доступу : <http://www.umoloda.kiev.ua/number/64/161/1617/>. – Україна молода. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Поезія [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2u0zBu3>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Руданський Степан Васильович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2G7aRW3>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03. 2018.

Ткач Михайло Миколайович [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2IAAgWl>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Йоганн-Фрідріх Шиллер [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2FNH0m3>. – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Йоганн Крістоф Шиллер. Естетичні погляди письменника. [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : <http://bit.ly/2pllESS> . – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

Що таке поезія? : Філологічні викрутаси [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : http://filvukrytas.blogspot.com/2015/03/blog-post_22.html . – Назва з екрана. – Дата доступу : 12.03.2018.

У фонді бібліотеки:

Він залишився у весні // Лицарі пера і скальпеля : нариси-есеї / ред. О. Кіцера. – Львів , 2011. – Вип. 1. – С. 19–22. – (Музи з лікарським саквоюжем).